

La reintegració pictòrica es va realitzar mitjançant la tècnica del *trateggio* modular per selecció cromàtica en dues fases. A la primera es va emprar la tècnica de l'aquarel·la, a continuació, es va aplicar una suau capa de vernís per obtenir un setinat més concorde amb l'original; i es va seguir amb la segona fase de la reintegració amb color al vernís, la qual va consistir en el retoc puntual de les coloracions que havien virat a causa de la capa superficial aplicada.

*El **trateggio** és la reproducció de les qualitats pictòriques mitjançant un patró de línies. La selecció cromàtica és la reproducció del color perdut a partir dels quatre tons predominants. La intervenció resulta imperceptible des de lluny però pot ser apreciada vista d'a prop*

Reintegració pictòrica amb *trateggio*

MESURES DE CONSERVACIÓ PREVENTIVA

En termes generals, el millor ambient per a les escultures de fusta policromada és aquell estable, en el qual no existeixin canvis bruscos dels paràmetres climatològics, aspecte fonamental de la conservació preventiva.

A causa de la natura higroscòpica dels materials constitutius, els efectes del ressecament de la fusta ja són patents a través de les esquerdes. Però, tot i que el ressecament de la fusta és inevitable en peces especialment antigues, amb un correcte control d'humitat es podrà evitar o, al menys, retardar l'aparició de noves esclatxes.

Per tant, s'haurà de cercar l'estabilitat, considerant el grau òptim de 55%, +/- 5% d'humitat relativa, amb oscil·lacions diàries de +/- 3%. Pel mateix motiu, i tenint en compte el confort humà, un grau òptim de temperatura per a la correcta conservació de la imatge serà de 20 +/- 2° C, amb fluctuacions diàries màximes d'1,5° C.

La ventilació també és un paràmetre a considerar per garantir un clima adient, vist que la renovació de l'aire és la millor manera per lluitar contra la humitat.

S'haurà d'evitar la incidència directa de qualsevol tipus de font de llum sobre l'obra durant el seu emmagatzematge, sobre tot, la solar; les radiacions i el temps d'exposició hauran de ser mínims perquè els seus efectes són acumulatius. La il·luminació màxima hauria de ser de 150-200 lux.

Esquerda causada pel moviment natural de la fusta

CR

30
2014

MARE DE DÉU DE LES PINYERES
Parròquia Sant Bartomeu del Masroig

Publicació de Conservació i Restauració
Escola d'Art i Disseny de la Diputació a Tortosa

LA MARE DE DÉU DE LES PINYERES

La imatge escultòrica de la Mare de Déu de les Pinyeres és una talla de fusta daurada i policromada de finals del segle XVIII. La verge es presenta dempeus amb el nen Jesús al seu braç esquerre i una pinya a la mà dreta, atribut del qual rep el nom.

L'escultura està decorada amb diverses tècniques ornamentals: pintura, daurat llis i amb relleu i estofat.

ASPECTES TÈCNICS DE L'OBRA I ESTAT DE CONSERVACIÓ

La imatge va arribar als tallers greument intervinguda, la documentació oral consultada va revelar que la imatge va ser profanada durant la Guerra Civil, partint-la amb una destal, cosa que va provocar la pèrdua del braç esquerre de la Mare de Déu i de la figura del Nen, així com un gran dany a la policromia de la cara de la Verge. La reconstrucció es va realitzar després de la guerra.

A més a més, la imatge va sofrir diversos accidents que van ser esmenats amb més o menys fortuna i que es van dissimular aplicant vernís acolorit i enfosquint la peça.

Abans de la nostra intervenció la peça presentava nombroses pèrdues de policromia i preparació, les quals deixaven a la vista el suport llenyós, també es podien observar primes esquerdes longitudinals conseqüència dels moviments de la fusta, així com una taca de cera sobre el nas de la Verge.

L'estofat es basa en policromar la fusta utilitzant làmines de pa d'or sobre les quals es pinta. L'aplicació de la pintura es pot realitzar de dues maneres, ocultant tota la superfície daurada per després rascar-la o pintant els motius desitjats. D'aquesta manera s'aconsegueix el joc entre or i policromia que imita els teixits brocats

Imatge inicial abans de la intervenció

INTERVENCIONS DE CONSERVACIÓ I RESTAURACIÓ

Després de l'estudi dels aspectes tècnics i de l'estat de conservació es van determinar els criteris a seguir durant la intervenció.

Es va concloure que el més adient seria intervenir únicament sobre les alteracions que fessin perillar o molestessin a la visió de conjunt de l'obra; i, oferir de nou el nostre servei per realitzar un estudi en profunditat a fi de marcar els criteris més adients d'intervenció sobre les parts no originals.

La Neteja superficial va consistir en l'eliminació mecànica dels possibles dipòsits superficials mitjançant aspiració controlada de baixa absorció. La gota de cera va ser eliminada amb calor controlada

Neteja puntual

Fixació de les capes pictòriques

Reintegració volumètrica

La reintegració volumètrica es va fer amb estuc tradicional de cola de conill més carbonat càlcic. Un cop aconseguit el gruix desitjat, els estucs van ser anivellats amb bisturí i hisops humits.

El daurat incís és la decoració en relleu del pa d'or. Aquestes incisions es realitzen a la fase de preparació de la fusta, quan s'aplica el guix de la imprimació. Després de realitzar les marques, s'apliquen les capes de bol i es col·loquen les fulles d'or de manera que s'emmotllin perfectament al relleu

Senefa daurada en relleu

Imatge final després de la intervenció